

Acésta f6ia ese cate 3 c6le pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, 6ra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 1 galben cu porto postei.

TRANSILVANIA.

F6ia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abon6dia la Comit6tulu asociatiunei in Sibiu, s6u prin posta s6u prin domnii colectorii.

Nr. 15.

Brasiovu 1. Augustu 1875.

Anulu VIII.

Sumariu: Estrasu dein dioariulu vietii mele dela 15. Martie 1848 pana la 18. Ianuarie 1849. (Fine). — Glosse despre agricultura. — Econom'a. Casse de economii. Econom'a din copilaria. — Cuventu de deschidere tienutu in adunarea despart. alu XVII. la S. Reginu. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Bibliografia.

Estrasu dein dioariulu vietii mele dela 15 Martie 1848 pana la 18 Ianuarie 1849.

(Fine.)

La Ibasfaleu s'au adunatu gl6tele romane din satele Hundorf, Giacosiu, S. Ernea, S. Alma, S. Siarosiu si Valdhitu sub comand'a capitanului Ad. Wachsmann; 6ra la tribuni si gl6te amu tramisu instructi'a cuviint6sa, mai alesu a) c6 se asculte de comandante, si mandatele lui se le implin6sca acuratu; b) c6 cei dispusi la posturi se fia privigh6tori, cu ochi ageri, cu minte intr6ga, si cu credintia buna; c) se se fer6sca c6 de focu de betia, de predatiuni si rapiri; d) c6 pana la terminulu de in schimbatu se fia cu rabdare in positiunea sa scl.

6ra la Mediasiu s'a despusu a 2-a 6ra comandante cetatii maiorulu Io. Clococeanu.

In 14 Ian. s'a pusu comandante preste gard'a nat. din prefectur'a Mediasiolui maiorulu Andr. Schuster din locu.

Acest'a m'a provocatu c6

1) Se despinu la Valdhitu si la Copsia mare din susu — si la Sieic'a-mica, si Hasagn din josu — picheturi sub conducerea barbatiloru intielepti, c6 se paz6sca marginile Scaunului, si din tempu in tempu se in sciintiedie la Mediasiu.

2) c6 la Mediasiu totu pe 3 dile, se despinu cate 50 fetiori pentru paza, asiediandu'i in cortele, si se renduescu cate 6 picheturi diu'a n6ptea spre Blasielu.

3) C6 la comandantele generalu aflatoriu acum in Mediasiu se tramitu unu ordonantiu, carele la 12 6re in ami6di se va in schimb6, si unu centurione, care se p6rte mandatele dela comand'a de Brigada. 77)

La satele marginali din susu — s'a pusu super-inspectoru Moise Florea din Berthan.

La celea din josu — Ioanu Comanu din Sieic'a mica.

Pentru 50 fetiori s'a tramisu la Buz' si Brateiu, c6 se vina cate 25 dintr'unu satu cu capitaniu loru pe mane la ami6di.

Asemenea c6 din Berthanu si Siarosiu se i6sa 35 gardisti armati la Ibasfaleu in casarma pe 8 dile.

In 15 Ian. Pop'a Roth 6ra m'a chiamatu la Pre-

toriu, spunendu c6 rebellii suntu apr6pe de elu, si nu p6te invinge singuru cu administratiunea. 78)

Inse in acea di dupa ami6di candu au sositu scris6rea lui in Mediasiu, se audi6 bubuitulu tunuriloru, pentru c6 atunci cei imperatesci s'au lovitu cu ungunii la Ganfaleu, de unde cei imperatesci de catra s6ra s'au retrasu.

Acestu atacu s'a renoitu in 16 Ian. pana la 11 6re a. med. batenduse cu rebellii la Seuc'a si pe siesulu S. Martinului, si alu Somustelnicului, de unde cei imperatesci 6ra s'au retrasu.

In 16 Ian. candu esiamu dela Vespere, amu auditu din nou bubuindu tunurile, inse acum mai apr6pe, ele erau pe dealulu Veltiului.

In ac6st'a di (16 Ian.) mi s'a comisu de catra comandantele gardei Schuster, c6, — fiindu-c6 militi'a remasa in Mediasiu, si gard'a nationala a prefecturei acesteia, din mandatulu comand. generalu de 13 l. c. trebue se formodie trupele de reserva ale armatei imperatesci, carea acum e in focu: asia eu in graba se comittu capitaniloru din Sieic'a-mare, Ag6rbiciu, Fr6u'a, Copsi'a-mica, Vorumlocu, Soala si Mordesi, c6 pe mane s6ra se se adune in Fr6u'a cu provisiune pe 8 dile, si se astepte acolo despusetiunile comandantului; si c6 din totu satulu se fia „minimum“ 2 calareti pentru comunicatiunca iute.

Eu acestea t6te leamu despusu intocma, si cu iutial'a cea mai mare in n6ptea acea au ajunsu punctualu in totu loculu, — si s'au pornitu gard'a la Freu'a.

S6ra pre la cina amu primitu in sciintiare dela maiorulu Clococeanu: „Ungurii suntu aci, si inca p6te — in n6ptea ac6st'a voru intr6 in Mediasiu; deci eu se'mi scutescu capulu cu grab'a, c6 pentru mine nu e gratia la rebellii.“

XV. Fug'a mea din Mediasiu.

Asia amu incarcatu iute so6i'a si 4 prunci pe caruti'a protopopului Farago, 6ra pe carulu meu amu pusu ceva vestimente de patu si de imbracatu si pu6ina provisiune.

T6te stradele acum pre la miediulu noptii erau in miscare, toti in t6te laturile cautau refugiu.

Noi inca amu lasatu cas'a cu t6te celea incar-

cata supraveghierei ospetaresei locuitoare in casuti'a parochiala cea de langa pórt'a curtii nóstre. — In podurile caselor la mine erau 200 mertie grau curatu; 180 mertie ovesu; éra cucuruzu cu tuleu 24 cara; in 2 celarii aveamu 12 buti cu 600 v. vinu vechiu si nou; 3 buti cu vinarsu; in curte 10 orgii lemne si 8 rimatori; la Maieru in Adernichin (Hinter Eschen) 1 vaca cu vitielu, 2 junci frumosi, unu cosieriu cu 8 cara cucuruzu sel.

Si amu esitu fora nici o grija, fara nici unu suspinu, cá cum amu merge la unu ospetiu — si amu mersu tóta nóptea pana in Agarbiciu la parochulu de acolo Nicolae Dopu.

Aici in 5/17 Ian. amu santitu ap'a cu parochulu in ajunulu botezului D. si ne-amu stropitu cu dens'a noi si multimea poporului.

Dupa amiédi amu vediutu cá vine avant-gard'a militiei imperat. de catra Mediasiu — si amu intrebatu pre comandantele ei, cá ce se facemu cu gard'a nat. adunata la Fràu'a, care mi-a respunsu, cá ia demandatu, se se imprascia pe a casa cu tóta iutiél'a, cá se nu o afle ungunii adunata. Totu dela acest'a amu sciutu, cá ungunii adi la 10^{1/2} a. med. au intratu in Mediasiu.

Si noi dara din preuna cu par. din Agarbiciu ne-amu dusu pe nópte in Sieic'a-mare.

De ací de catra diua in 18/6 Ian. (Serbatórea Bot. D.) ne-amu dusu cu militi'a la olalta pana in Sibiu, unde amu sositu de catra séra.

In Sibiu amu fostu la comitetulu nat. si la cancelari'a comand. generalu, de mi-amu scosu pasuportu pentru tóta intemplantu, pe unu anu intregu.

Dela cancelari'a comand. generalu amu primitu decretulu despre intarirea oficialilor din comitatulu cetatii-de Balta, cu datu 12 Ian. 1848 Nrii 116, 122 si 192 si form'a juramentului pentru acestia cu datu 15 Ian. in 3 limbi, nemtiesce, ungresce si romanesce si alte scripte si suplice ale privatiloru din acelu comitatu pentru pertractare. 79)

In poterea acestui decretu, administratorulu Comendo pre langa pensiunea sa de 600 fl. ii se mai aplacidéa 300 fl.; mie si lui Roth — pana candu vomu fi de lipsa langa administratorulu — ni se dà diurnu de 2 fiorini la unulu*). Éra oficialiloru provisorii, si celoru stabili se aprobéa 2/3 din proieptat'a plata anuala; si anume pentru notariu 466 fl. 40 cr. pentru perceptori si assessori cari ultimi deodata se fia si inspectori, cate 400 fl. Mediculu si fiscalulu se aiba cate 266 40 cr.; pentru forestieriu, protocolistu si archivariu cate 200 fl. — si acést'a

*) Éca, asia remunerá comandantele gener. chiaru si pe cei pusi in fruntea afaceriloru, cá se'si repuna viéti'a pentru cate 2 fl., éra altii chiaru pentru nimicu. Celoru 7 membrii ai comitetului le promissese cate 100 fl. pe luna, dara vai de locu pana 'iau scosu dela Fronius. Secretariu si ceilalti functionari de manipulatune ai comitetului au servitu gratis.

determinatiune o motivéa in urmatoriulu modu: fiindu-cá contributiunea anuala a comitatului cetatii-de Balta a fostu pana acum cá la 55,000 fl., éra acum dupa separatiunea celoru 13 sate sasesci a scadiutu la 42,000 fl., din cari numai 1/6 parte, adeca 7000 fl.; se póte separá pentru solvirea anuala a oficialiloru comitetului.

Éra asupr'a proiectului despre infintiarea cassei domestice asia respunde:

Cass'a domestica intr'adeveru a fostu in usu pana la a. 1762; cá-ci dupa fia-care fiorinu de contributiune militaria se mai aruncau cate 20 cr., din cari 13 cr. la cass'a provinciala; inse din caus'a mai multoru abusuri, si a nesufficientiei, acesti 20 cr. s'au indusu in cass'a provinciala; acum inse cass'a provinciala e in multe moduri-desecata, si erogatiunile suie preste 100,000 fl. pre langa perceptiuni.

Totusi concedé, cá administratiunea se se ingrigiesca de infintiarea cassei domestice, si prevede a fi bunu proiectulu, cá din dreptulu crismaritului bine precisatu si esarendatu 1/10 parte se deservésca de succursu la cass'a domestica; numai planulu spre acestu scopu bine lamuritu, si elaboratu in cointielegere cu possessorii din comitatu se se substérna la In. Gubernu spre aprobare.

Lauda si acea lucrare a administratiunei, cá a alesu oficiali barbati cualificati, si cá a respectatu dupa proportiune pre tóte trele nationalitatile.

Adange in fine, cá form'a juramentului intru respectarea principiului „egalei indreptatiri“ o submite in 3 limbi; mai observa cá oficialiloru numai dela diu'a depunerei juramentului le va amblá plat'a.

Tóte acestea érá bine pregatite, inse pentru noi acum érá prea tardiu a se pune in lucrare, si asia eu urmandu consiliulu unui domnu intieptu dela cancelari'a comandai generale, pana ce se va alege lucrulu cu turburarile revolutionarie, in 21 Ian. m'amu retrasu din Sibiu la Racovitia.

Intru acést'a di dela 8 óre demanétia pana la 3 d. a. s'au batutu la Sibiu cei imperatesci cu rebellii; dupa care acestia s'au retrasu.

In Racovitia dupa ce m'amu incortelatu la ved. preotésa fat'a lui Erdélyi a par. gr. cat. din Orlatu, a treia di in 23 Ian. soçi'a mea a nascutu cu pace fecioru si a dou'a di botesanduse prin parochulu de acolo Io. Moldovanu, ii s'a datu nume Iosifu.

In acésta casa amu sieditu in pace 1 luna de dile, platindu pe tóta diu'a 1 fl. argintu; inse mai multu n'a voitu se ne tiena.

De ací in 18 Febr. sub protectiunea locoten. D. Ursu — care a tienutu mai náinte si pe Sim. Barnutiú mai multu tempu ascusu la sene in camar'a de catra gradina — amu intratu in scól'a comunei — fiindu góla — si amu petrecutu acolo pana in 8 Martiu 1849.

Intre acestea in 27 Ian. (Sambata) si in 3 Febr. (Sambata) au intratu Muscalii pe la Turnu-rosiu in Transilvani'a.

Si asia in 4 Febr. (Dumineca) s'a tienutu bataia crunta la Ocn'a-Sibiului.

Locuindu eu in scóla, imi aduse cumnatulu meu Georgiu Porescu nunciulu. cà petrecúndu Bem in Mediasiu 14 dile, cas'a mea parochiala s'a tienutu sub paza militaria, si asia a fostu neatacata; inse, dupa ce s'a departatu Bem de acolo, unii cetatieni, sasi, romani si tiegani, insoçiti cu cati-va honvedi pre la vecinii mei incortelati, au intratu in curte si mi-au jafuitu cas'a.

Inse D. Georgiu Duldner, senatoru onorariu venerandu in etate de 84 ani si fostu mai de multu agentu alu Ppelui Metternich in Iassi, intielegundu despre jafuirea casei mele, a venitu cu ai sei — si a caratu la sene din cartile si scrisorile mele cate au afflatu pe josu imprasciate, si pastrandu-le cu scumpatate, mi le-a reintorsu in Aug. 1849 cu acea indestulire a anemei sale, cà a potutu concurge si elu in catu-va la mangaierea mea, dupa atatea ostenele si suferintie sacrificate pentru pacea patriei si intarirea tronului in cerclu meu de activitate.

Acestui dnu marinimosu amu a multiamí si aceste tóte acte oficióse, cate in acestu diariu se comemorédia; dara si actele insusi pórtá pe sene semnele cumu au fostu calcate in pitióre si infectate.

Dupa batai'a dela Ocn'a din 4 Febr. memorata mai in susu, au urmatu altele, mai alesu totu dumnica, pana candu in 4 Martiu 1849 cei imperatesci au gonitu pre rebelli pre la Mediasiu pana la Sighisióra; lasandu pe Muscali, si puçini din militi'a de reserva in Sibiu.

Noi intielegúndu acést'a, in 6 Martiu ne amu decisu, cà cu protopopulu Farago se ne întórcemu la Mediasiu, si acolo se descarcu soci'a si pruncii, éra noi mai pre usioru ori unde ne vomu poté scuti capulu; si asia

In 8 Martiu amu pornitu din Racoviti'a catra Mediasiu. In 9 Martiu amu masu pe nópte la parochulu din Slimnicu, si in 10 demanéti'a amu trecutú dealulu pana la ospetari'a Veseudului.

Aici ne-a intempinatu unu dragonu cu sabi'a scósa si stropitu de sange, si dupa elu fetiorulu dlui Schaffen din Mediasiu, care serviá in batalionulu de venatori si cunoscutu de aprópe alu meu, care inca departe cunoscúndume a strigatu: „intórceti-ve cà ungurii ajungu la Sieic'a-mare.

Atunci noi ne si întórseramu iute, si candu amu intratu in Slimnicu, ne-au ajunsu si patru companii de ostasime imperatésca.

Aici unu cunoscutu imi descoperí in secretu, cà grosulu armatei nu vine indereptu, ci cà, sub conducerea generariului Puchner trage dela Seghisióra catra Fagarasiu scl.

Acumu ne amu silitu se ajungemu la Sibiu inaintea acelei trupe, ce ni-a si succesu; aici neaflandu airea cortelu, ne-au primitu Ioane Decei in cortelulu seu la unu semlariu pe strad'a morii, la acésta casa cu doue renduri nu erá pórtá, ci numai usia de in-

tratu, si in tractulu de asupr'a siedea numai Decei cu fratele seu clericu rom. cat. si cu sor'a sa fata mare, si asia carale le-amu asiediatu in vecini prestrata la una ospetaria.

Muscalii 2 batalióne si unu escadronu de calarime, din preuna cu militi'a ce se aflá in Sibiu (du, mineca) in 11 Martiu desu de demanéti'a au esitu pe siesulu Sibiului si s'au pusu in ordine de bataia.

Noi la prandiu ne-amu intielesu, cà dupa ce in Sibiu nu aflamu fenu la vite, se scótemu trasurile la unu satu, si mam'a se aiba grija de servitori, éra noi se ne întórcemu indereptu in Sibiu.

Pornindu noi cu carale, cosacii muscalesci ne strimtorá se ducemu fenu afara pe campulu de batalia, inse dupa ce liamu spusu cà noi suntemu popi si mergemú a casa, ni-au dimisu.

Eu prevediendu pericolulu, éراسi m'amu intorsu la soçi'a mea, cà se esimu cu totulu din cuibulu acel'a; inse dupa ce Io. Decei a disu cà vine cu mine, éra protopopulu Farago mi-a spusu, cà fiindu'i o calaria bolnavósa nu póte portá mai de parte pe soçi'a mea cu pruncii: éra pe soçi'a mea, ingrozita de calatoria cu 5 prunci mici nu o amu mai potutu induplecá cà se ésa din Sibiu, o amu lasatu acolo in cortelulu lui Decei sub protectiunea ceriului si scutulu clericului si a fetei rudeniiloru soçiiei mele.

Asia eu cu suspinulu pe ânema, si cu sperarea cà mane éراسi ne vomu mai vedé, m'amu despartitu de ai mei la 2 óre dupa amiédi.

Candu eramu de asupr'a in partea de catra sudu a cetatii, amu vediutu cu Decei dinpreuna, cumu se ivescu de catra Siur'a mare, si se asiédia pe dealu ungurii, si amu disu ambi de odata: „Semnu reu pe noi, curendu nu ne vomu poté întórcé in Sibiu.

Ajungúndu la pórt'a casarmei. amu voitú a intrá in cetate, cà ori si cum se'mi iau soci'a si pruncii, inse pórt'a palisadeloru erá incuiéta; si asia amu pornitu mai departe.

La 3 óre, candu eramu pe la Schelenberg se audiá bubuindu tunurile, apoi aceea batalia a tienutu pana sér'a la 9 óre, candu apoi ungurii au intratu in Sibiu.

Noi tienendu lini'a drumului catra Turnulu-rosiu, candu eramu pe inaltimea in dreptulu ruineloru cetatii Talmaciu, sórele apunea scaldatu in nori rosieteci, si resuná pana acolo bubuitulu tunurilor; éra inderetulu nostru veniá multime de cara si carutie, si multime de ómeni fugindu din Sibiu, si de prin pregiuru.

Pe nópte ne-amu asiediatu in Boitia la parochulu Iiu; elu inca se gatea de duca; militi'a inca de catra diua ne-a ajunsu, cu recrutii inca nearmati; si asia pe tóta latimea drumului trecúndu unii pe langa altii, care de care mai rapede, in 12 Martiu candu esié sórele amu trecutú pre langa Turnu-rosiu in strimtórea muntiloru, pre langa ap'a Oltului, pana ce amu ajunsu in Caneni, cea din taiu comunitate in Romani'a.

Aici amu petrecutu de luni séra pana sambata dem. din cauza, cà toti ne spunea, cà vinu Muscalii mii de mii cá se intre in Transilvani'a si se bata pe rebelli; éra Turcii vinu dupa ei cá se apere marginile.

Inse, dupa ce amu cunoscutu, cà nu e nimicu din acelea faime, éra cei imperatesci cu tóte deregatoriile civile si militare, se stracura in laintrulu tiei; éra de alta parte lips'a de nutrementu a crescutu asia de mare, in catu o mamaliga cernuta cu ciurulu, si o pogace de malaiu, fia-care erá cate unu vigesimariu, si acum nici asia nu se capatá.

Sambata in 17 Mart. amu pornitu catra Remnicu; pe cale mai antaiu amu ajunsu in Ciuciulesci; de aici amu trecut pre langa schitulu Cornetu la Calinesci si la Proieni, apoi trecundu ap'a Lotru amu ajunsu la Monastirea Cozia.

Aici n'au voitu a ne primí in cortelu, si asia prin Cucuiata amu ajunsu nóptea tardiu in Calimanesci.

Aici m'amu nimeritu intr'unu cortelu cu generariulu Pfersman; acest'a cunoscundume, 'mi a insuflatu sperare cu incredere in tactic'a guvernului.

Óre cine furandu din caruti'a protopopului Fargago unu sacu cu ovesu, si eu cu graba dandu dupa elu, a lasatu saculu, si a fugitu; inse acest'a intemplanare a alungatu somnulu dela noi, si asia amu prinsu la trasuri, si trecundu gur'a valei amu tienutu drumulu prin Bogdanesci, Olteni si Bosioreni.

Aici dela monastirea Fedelesioiu cu egumenulu in trasura cu 4 cai venea si D. G. Baritiu, si m'amu bucuratu de densulu, vediendu'lu scapatu din gur'a leului.

De aici prin Cetatiue Dumineca d. am. in 18 Mart. amu ajunsu in Remnicu.

Aici sci-ne Ddieu cum amu traitu, cà-ci pane nici pe bani scumpi n'amu capatatu, pana Luni d. am. candu prin intervenire amu potutu cumpará 6 panisóre; si asia dupa ce mi-amu luat remasu bunu dela generariulu Pfersmann la 4 óre dupa am. amu pornitu din Remnicu la Pitesci, cu sperare cà acolo vomu ajunge mai usioru la pane; si trecundu Oltulu amu masu pe nópte in Bodesci.

Marti amu calatoritu prin Blidari, Valea dealului negru, Cotoróge, Milcoiu si Topologu; aici e statiune postala. De aici pre langa Valea-luminiloru, pe Dealulu Glomanului, unde in culme e una ospetaria, amu pogoritu la Monastirea Maicelor, si amu ajunsu in Draganiu; aici inca e statiune postala. De aici pe nópte amu mersu in Bascovu.

Mercuri in 21 Martiu inainte de am. amu situ in Pitesci.

Aici mai antaiu amu fostu constrinsi a depune armele la agenti'a austriaca.

In cancelari'a agentiei erá mai multi orasieni adunati cá se primésca pe straini; inse audiendu cà

noi ne-amu marturitu la protocolu a fi gr. catolici, nimeni nu voia se ne primésca, ci unu sunetu mestecat cu risu de batjocura se audia de tóte laturile, pana candu unu orasienu cu numele George Petrescu, a pasitu la midiulocu, si a disu: „Eu fratiloru numai in dilele trecute amu scapatu din prinsóre, pentru apararea libertatii patriei nóstre; celei asuprite; deci pre acestia, cari pentru apararea libertatii patriei sale, au devenitu espatriati, de si suntu de alta confessiune, ii voiu primí eu la mine*).

Glosse despre agricultura.

Economia rurale e crutiarea si folosirea cea mai buna a poteriloru de pamentu spre a castigá cu midiulócele cele mai pucine fruptele cele mai bune, si mai multe, spre a ne marí starea nóstra materiale si a nu perde nimicu din ce avemu.

Acést'a resulta din observarea ordinei si a moderatiunei intru lucrarea pamentului, prin ce, folosulu dejá castigatu cu sudóre si diligentia va avé durata indelungata.

Pamentulu e unu substratu, carele folosinduse cu intieptiune si cu bagare de séma, ne produce fruptele cele mai de trebuintia pentru sustinerea, resp. acoperirea trebuintieloru vietiei; elu e bas'a economiei nóstre.

Ungari'a in deosebi e statu agricultoriu.

Agricultur'a e sorgentele iubirei de patria si de natiune; ea cresce soldati bravi pentru aperarea din laintru si din afara, pentru stabilirea órdinei si a pacei publice.

Agricultur'a legata fiendu de lucrarea pamentului, pre carele ne aflamu, ea e cea mai buna crescatória de moralitate si de probitate. Pré bine dice Oratiu in epistolele sale (II, 1 145), cà ea e unu repausu, un'a serbatória vesela, ce indulcesce corpulu si sufletulu lucratoriului dupa multe fatigia, unu adpostu, carele ne face se uitamu greutatea orei, ce o petrecemu. Dar' fiindu asia strinsu legata de pamentu, pre de alta parte cresce servilismu, ma chiaru lasitate; feudalitatea si iobagi'a „kantschu“ suntu filiele ei, cà-ci astea suntu unu dreptu publicu cu substratu nemiscatoriu, usuatu cá dreptu privatu alu unei caste privilegiate.

Dreptu aceea statele agriculturalesi nu suntu asia liberali, cá celea de industria; loru nu le placu mis-

*) Noi amu fostu tractati in Pitesci si mai mojicesce, nu dein caus'a confessiuniloru, cà de aceea nu a venit vorba, si apoi mai toti era orthodoxi cu dn. I. Branu si Oprea Circa (pe atunci capitanu) in frunte; ci dein cause politice. Amu avutu norocu cu mediculu de acolo, care era si staroste c. r., care me luá de braçiu, cà-ci me cunosea mai de multu si ne scóse pe toti dein locand'a unde merseramu se gustamu ceva, cà-ci eramu cá morti de fóme si de fatiga. Cátiva greci si bulgari, toti de partii'a rusésca, era p'aci se ne ciomagesca.
Red. Trans.

carile sociali; arare ori damu de conflicte au incurcaturi ipotecarie; loru le lipsesce vialitatea, cà-ci substratul loru nu o concede; capitalulu loru nu se pôte perde asia usioru; asia ele nu se pré temu de resbóia.

Agricultur'a e de natura conservativa; ei nu-i placu schimbarile.

Plugariululu mai tare pretiuesce persón'a si datinele, decatu chiar' legea. Popórale agricultórie desvólta si sustienu drepturile consuetudinarie; ele nu partenescu desvoltarea multoru caste.

Dupa acestea venimu la intrebarea, cà cum avemu se cultivamu pamentulu, castigandu pre langa crutiarea lui multe producte.

Premiendu cumu-cà capitaliale pamentului suntu sementi'a si instrumentele de lucru, enunciamu, cà metodulu bunu intru lucrarea pamentului e acela, unde folosimu multa lucru si multe capitalia, éru totu-data crutiamu pamentulu. Mai reu purcedemu acolo, unde lucramu pucinu, si concredemu totu naturei.

Ast'a intru adeveru produce multe lucruri, unde nu cere multa ostenéla, d. e. numai adunatulu, culesulu. Inse cele mai multe producte suntu de a se nobilitá, prin serguinti'a omului. Productele cele mai de pucinu pretiu totusi ceru óresi-care capitalu. Culegatoriulu de fragi are lipsa celu pucinu de o cosierca. Numai cà natur'a pamentului are de a fi tractata asia, cá se servésca totu-odata spre mai multe scopuri.

Economi'a libera, precum o aflamu in Transilvani'a, produce pucine frupte, pentru cà tóte se sémana fara planu, fara ordine, si dupa placu. Fruptele deosebite, semenarea loru, gunoirea pamentului ceru regule. Unele frupte au lipsa de locu apatosu, umedu, altele preferu parti petróse, tiepisie; uneloru le place faci'a sórelui, altora umbr'a.

In locuri paduróse s'a indatenatu urmatórea cultura: pomii se despóia de scórtia; cógi'a loru se taia, si apoi se arde. Dupa acést'a se ascépta o plóia buna; in urm'a carei se ara, au sémana pamentulu. Dar' ardiendu-se scórti'a, pomii nu crescú; ér' taiandu-se acestia, remane multa buruéna, aschitie, cari impedeaca desvoltarea frupteloru semenate.

Pe aiurea otarulu se imparte in 2 parti; un'a se folosesce in continuu de pasiune, ceealalta se sémena parte cu sementia de véra, parte cu cea de érna, ér' alt'a remane nefolosita (ogoru). Romanii partenescu acestu metodu; dara nu e bunu, cà-ci pamentulu folositu in continuu de pasiune, sterpindu cu incetulu, nu da nutretiu de tréba.

Paupertatea scusa acést'a procedere, cà-ci nu pretende multa sementia si gunoiu, de órece campulu odichnesce totu la alu 3-lea anu.

Pentru locuri apatóse, in specie pentru posesiuni mari, este mai practicabile acelu metodu, dupa care semenarea graneloru se schimba cu cultivarea erbei, anume pamentulu in decursu de mai multi ani se

folosesce numai cá aratura, ér' dupa aceea totu in acelu restimpu de fenatiu.

Celu mai bunu metodu e acél'a, unde in fia-care anu se folosesce campulu intregu, semenendu'lu cu bucate, linte, fasole etc.; pentru cà inlesnesce folosirea teritoriului intregu, fia acést'a de ver' ce natura.

Pamentulu e usioru au greu, dupa cum e in stare a se uscá mai curendu, au mai anevoia, a pierde mai usioru au mai greu umediél'a sa.

Plantele de viptu suntu de deosebite specie; unora le trebue nutrementu mai multu dela pamentu, altele se indestulescu cu mai pucinu. Prin aceea, cà semenamu mazerichi'a cu érb'a, devine pamentulu mai consistente, mai tare. Ordiulu semenatu fiindu, inpucinéza buruién'a; strugurii albi au lipsa de locu varosu, celi rosii dein contra de celu petrosu.

Scimu, cà nitrogenulu si varulu fosforicu suntu factorii principali ai nutrementului vegetabililoru si ai inmultirei. Dupa ce nitrogenulu in corpurile animaleloru jóca mare rolu, fiindu elementu caracteristicu alu carnei, ér' ósele loru contieniu si ocsidu fosforicu, asia gunoirea cu superfosforatulu, adeca cu solutiunea ce se compune dein varu si fosforu ocsidatu, e fórte practicabile.

Intensitatea cea mai mare o are economi'a rurale in giurulu orasieloru mai mari si avute prin cultivarea gradiniloru.

Asia vedemu, cà pamentulu se pôte lucrá in multe feliuri; speciile mai susu numerate ne dau proba, cà din ce e metodulu mai bunu, cu atatu produce frupte mai multe, cu catu clim'a e mai caldurósa, cu atatu potemu folosí unu metodu mai bunu, potemu prelungí tempulu lucrului, potemu secerá mai de multe ori; cu catu e mai culta o tíera, cu atatu e mai usioru a ne folosí de unu metodu mai perfectu. E constatatu, cà capitalulu si lucratorii la noi suntu scumpi, ér' in tieri avute eftini; pre candu pamentulu la noi fiindu destulu, e eftinu, ér' in tieri straine cu avutia e scumpu.

II. Pamentulu sta in progressiune cu populatiunea; multi locuitori dau multi lucratori si multe capitalia. Multi locuitori, asiedati pre pucinu pamentu, marescu pretiulu acestuia. In Ungari'a cu teritoriulu de 5853 mile $\square$ cadu 2755 locuitori pre unu milu $\square$; in Belgiu cadu pre langa unu teritoriu de 537 mile $\square$ 9290 suflete pre unu milu; in Itali'a cadu pre langa unu teritoriu de 5166 m. $\square$ 4697 suflete pre unu milu $\square$; in specie in Transilvani'a cu una estensiune de 954. 55 mile $\square$ vinu 2208 locuitori pre unu milu $\square$. Pre cându jugerulu de pamentu productivu in Boemi'a, unde desimea relativa a populatiunei e mare, — costa 203 fl., la noi abia ajunge 40 fl.*) Trebue dar' se ne folosimu pamentulu intregu, cu multa capitalu si multi lucratori.

*) Aici ne luamu voia a observá, cà pretiulu pamentului in Transilvani'a differe fórte multu. In comitate este

Midiulóce spre acést'a suntu: Se castigamu pamentu productivu prin apaducte, unde locurile suntu grele, petróse, au prin scótereá apei, unde locurile suntu pré umede; se uscamu balti, lacuri, noróia; se regulamu riuurile, de órece albiele multora prin directiunea loru incarlegata cuprindu pré multu pamentu, ér' prin esundarea loru pre usióra impedece folosirea altoru locuri. Spre acestu scopu au se se esproprieze vecinii apaducteloru, au se se constituie intruniri de regulare.

Legi ipotecarie, dreptu cambiale, intrunirea debitoriloru prin emitterea de actiuni, netediescu diferinti'a intre abundantia si lips'a de bani, ér' pre de alta parte radica creditulu reale.

In casu déca pamentulu nu produce atatu, in catu se acopere lips'a locuitoriloru facia cu resultatu secerei dein urma, chiar' statulu póte radica creditulu scapetatu, dandu ajutória in bani, au de bucate, relaxandu darea de pamentu, au prelungindu terminulu solvirei aceleia; au pretiuesce pamentulu, apoi fundéza pre elu datorie de bancnote si le distribue intre proprietari spre libera dispusetiune; in fine inlesnesce constituirea instituteloru de creditu ipotecariu.

Mai incolo are se se impedece parcellarea locuriloru, cà-ci la dein contra, poporulu seracu in éurandu devene debitoarele nesolvente alu proprietariloru cu posesiuni mari.

Unde va pretinde interessulu statului, cá se favoréscá formarea possessiuniloru mari, acolo se le intreprinda elu insusi, si dein acestea amesuratu diligentié se distribue intre possessorii mici, prein ce contribue la radicareá classeloru inferioare.* Altu midiu locu spre inlesnirea folosirei si lucrarei de pamentu e asecurarea capitalului, ce jace in pamentu. Risiculu impartítu nu se simte asia tare.

Intrunirile spre acestu scopu potu fi imprumutate, unde daun'a unuia o restitué ceialalti nedaunati, au pre langa premie spre asecurarea daunei obveniente.

Asecurarile acestea scutescu de paupertate repentina, pastréza pretiulu pamentului, garantéza esistenti'a familiaria, complanéza datoriele, radica credi-

mai eftinu, jugerulu de 1600 st. □ între 30 si 80 fl.; in Sasime între 80—100 pana la 200 fl.; in un'a parte a Secuimei pana la 250 fl. v. a. Ore de ce asia? Vedi acést'a intrebare merita studiu inadinsu. Red.

*) Tocma acést'a nu o vreu politicié tieriloru nóstre. Sunt preste 40 de ani, de candu ei isi luara de modellu pe Anglia, unde proprietari adevérati si mai toti mari, sunt forte pucini, éra insasi populatiunea rurale este numai arendasia (farmer) mare si mica, adevératu cà pe cate 50—70 de ani, dara in fine totu farmer. De aici apoi se esplica in parte si pauperismulu, si nemaí audit'a emigratiune si comunismu, feniianismu si mult'a corruptiune. La acést'a maxima periculósa de a face din tóta populatiunea éraasi numai dileri, la noi se mai adaoga si alte blastematii, pentru a caroru enumerare aci nu e spatiu. Red.

tilu, invólve crutiarea. Epidemiele între animale, casuri elementarie, ghiétia, focu, pétra etc. ne-ar' de-repená starea materiale, déca nu ne-amu provedé cu intruniri d'acelea.

Nici ambarvaliele, resp. spitiele si legatur'a alba pre capulu arvaliloru, nici tiapulu sacratu, nici processiunile intru invocarea lui Ernier de Domfortu, semenaturile nu ni le voru scuti de casuri elementarie, ci de mai siguru „Albin'a“ fundata dein capitalia romane; carea prin acést'a se recomanda.

(Va urma.)

Economi'a. Casse de economii. Economi'a dein copilaria.

Dn. directoru I. M. Riureanu, care'si continua „Bibliotec'a sa de lectura“ pentru tenerimea de ambele sexe cu perseverantia rara, in anulu acesta éraasi mai daru' publiculu romanescu una lucrare, a carei necesitate imperativa pentru diversele classale societatiei omenesci la popórale mai inaintate decatu noi se simte asia de profundu, in catu barbati din cei mai de frunte au luat de mai multi ani asupra'si a da, cá se dicemu asia, ideiloru viétia, a le realisá. Vremu se vorbinu despre copriusulu cartiei intitulate:

Conferintia asupra economiei de D. F. Laurent. Din Bibliothec'a de lectura pentru junimea de ambele sexe. Elaborata dupa differiti auctori, de I. M. Riureanu. Bucuresci 1875.

Nici-odata vre-o carte si invetiatura nu a potutu se vina pentru romani mai la tempu, decatu a venit acést'a carte; pentru cà nici odata suprem'a necesitate de a indemná, de a impinge pe romanu la economia intielépta si salutaria nu o au potutu simti mai profundu ómenii inca nestrucati, decatu se simte acést'a in dilele nóstre. Lupt'a nóstra a romaniloru, pentru existenta individuale, familiaria, nationale, politica, pe anu ce merge devine totu mai grea, totu mai inversiunata, in contra popóraloru mai numeróse si mai inaintate decatu noi. Acea lupta intensa preste tóte linielre nóstre nu se póte portá fara avutia, pentru cà lipsindu acést'a, lipsescu midiulócele cu care se poti intra pe calea civilizatiunei, se'ti castigi arme morali, intelectuali, uneori si fisice, de aparare a existentiei si asecurare a unui venitoriu mai ferice.

S'a observatu in toti seculii si la tóte popórale, cà cei mai multi ómeni carii se dedau dein copilaria si dein junia a fi risipitori, totu asia remanu preste tóta viétia loru, séu adeca pana mai au ce risipi. Asemenea este sciutu, cà pe cei dedati la risipa este nespusu de greu a'i abate dela calea perirei pe care au apucatu; la ómeni de aceia nu folosescue cuventulu blandu si nici celu aspru, nu extrem'a lipsa la care ajungu, nici punerea sub curatella, nici inchisórea, cà-ci déca scapa din asia numitele case de labóre, se punu pe insielate séu pe furate. Dein

acestea cauze barbati filantropi isi propusera cá se dedea pe ómeni la economia dein etatea cea mai frageda, dein copilaria, de candu intra in casele de copii si in scólete elementarie. Acésta idea incepù a-se realisá de cativa ani incóce mai antaiu in Belgiu si mai alesu dein initiativ'a dlui professoriu dela universitatea dein Gand, la inceputu intre mari dificultati, dupa aceea cu successe atatu de stralucite, incatu astadi idei'a este inbraciosiata aprópe de tóta omenimea européna. Deci éca ce ne dice nobilele nostru confrate Riureanu prin publicatiunea sa: Susu institutori si institutórie, professori si professóre, tati si mame, juni si copii, susu natiunea intréga, se ne punemu pe economia, adeca pre pastrarea averei castigate si inmultireá ei successiva, pentru cá se avemu la ce ne intende in dile negre, in desastruri si la be tranetie.

Déca vitiulu avaritiei este spurcatu si gretiosu, apoi vitiulu risipei, alu dilapidatiunei fatalistice isi are loculu seu in cas'a nebuniloru. Romanulu este mai applectatu spre risipa decatu spre avaritia. Acestu defectu ilu cunoscú fórte bine vecinii lui si'lu intorcu de minune in folosulu loru, éra romanulu intr'aceea remane la sapa de lemn. Este constatatu cu mii de exemple, cá vitiulu risipei cá de 15 ani incóce s'a intensu mai vertosu la tenerimea nóstra nascuta séu si numai crescuta pe la cetati si oppide, cá si ori-ce morbu contagiosu, cá lepr'a, cá cium'a, cá rii'a, cá coler'a, si acestu reu merge inainte predandu si spoliandu; elu ruinédia familii numeróse si ingrópa venitoriulu la nenumarabili juni. Ací trebue se se caute medicina cu ori-ce pretiu.

Nu pretendemu noi betranii, cá copiii séu nepotii nostrii petrecúndu de ex. la scóle, séu in armata, séu la comerciú etc., se se ajunga numai cu atata, cu catu ne ajungeamu noi inainte cu 40—50 de ani. Scimu noi fórte bene, cá valórea lucrurilor s'au schimbatu; intrebarea inse este: in ce proportiune?

Pela 1795 candu mosiu-meu isi tramise mai antaiu pe cei doi fili ai sei la unic'a scóla mai mare romanésca care era pe atunci, le incarcà pe unu caru cu doi boi vre-o trei ferdele (banitie) farina de grau curatu pentru taiatiei, cate 4—5 cupe (ocale) de fasole, mazare, linte, prune uscate, unu steandu cu brandia si ceva lardu, le mai dede in mana si vre-o cincii mariasi, ii inbracà bene de érna, cu cióreci albi, cisme de Turda, peptariu de mielu albu si sumanu negru, le cetf rogatiunile de drumu, apoi plecà cu ei cá se le midiolocésca si pane dela episcopia*).

In Paresi'mi (Martiu) candu s'a dusu se'si vedea copiii, prim'a intrebare'i fù: „mai aveti vreunu banu?“ „Mai avemu unu mariasiu,“ fù respunsulu

baiatiloru*). In Oct. 1820 candu tata-meu m'a datu cu frate-meu Alexandru mai antaiu la scól'a din Trascau, ne imbracà in cióreci veneti si in cojocelu negru de mielu, apoi tocmí cu jupanulu Bécsi Zsigmond András se ne dea locuintia si mancare de trei ori pe di cá se ne saturamu, si se'i dea pe 10 luni 60 florini val. de Vien'a (24 fl. v. austr.) si 20 ferdele de grau. Asia petrecuramu acolo trei ani. Dara in Clusiu pe la 1828—30 ilu costà indoitu atata, adeca cate 120 fl. val. de V. si cate 20 ferdele (pr. 1 fl. v. de v.) pe 10 luni. Dupa 40 de ani tienerea filiu-meu la gimnasiulu din Sibiu sub conditiunile nóstre dela Clusiu me costà preste 300 fl. val. austr. pe 10 luni, dara cu vestmente cu totu.

Repaus. br. Nic. Iosika, cunoscutulu scriptoriu si revolutionariu, spune cá in a. 1809 facendu-se cadetu la unu regimentu in Galiti'a, matusiele sale s'au miratu de luxulu mamei lui, cá iau datu cincii camesi de fuioru tiesute in casa la ea, de iobagesele ce avea. Astadi? (Vedi Autobiografi'a sa.)

Proportiunile speseloru indegetate aici pentru trei generatiuni, se potu lua de regula la clasea nóstra midiulocia. Ce'mi veti dice inse, déca astadi vedemu nenumarati teneri mandrii si flamendi cu cate 50 de florini v. a. pe luna? „Mai bin' mandru si flamendu, decatu ciulu si satulu?“ isi bate jocu poporulu de ei. Nu fara cause gravé observá repausatulu mitropolitu Andreiu la diverse ocaziuni: „Éca'i morti de fóme, dara pórtá pelaria cilindru, surtucu si pantaloni taiati dupa mod'a cea mai noua, stiflette de lacu, manusi glacée si monoclu de cavaleru. Óre au trebuintia tenerii nostrii de asemenea secaturi? Si apoi imbracati asia elegantu vinu se'mi spuna cá nu mai potu subsiste la scóla, se le dau, se'i ajutu. Si déca le dau, sciti unde mergu?“ — De altumentrea asemenea scene amu vediutu cu totii fórte numeróse. Dn. Ioanu P. dete la unulu 5 fl., cá se'si ajute in lips'a extrema: de multiamita ilu tavalí prin Gur'a satului. La altu locu unulu intrà cu sugar'a in gura cá se céra bani de drumu. I s'au datu 10 fl. v. a.; se uità la ei cu unu despretiu suveranu, cá si cum ar vrea se'ti dica cu celu Lazaroni dela Neapole, séu cu dervisiulu'cersitoriu: „Sarantocule, nu'ti e rusine se'mi dai numai atata?“ Acestea inse suntu jocarii pe langa nebuni'a criminale a aceloru parenti, carii dau fililoru sei la mana cate 500—1000 florini, 100—200 galbini, ii incarca pe calea ferata cá se mérga „la invetiaturi mai inalte.“ Ati vediutu pe acei teneri jocandu role de cavaleri in cetatile europene, inse numai de joi pana mai apoi, pentru cá in doue, multu trei luni de dile remanu flamendi si goli cá napulu. „Bani tata, tà déca nu, me inpuscu!“ — „Ce ai facutu strengariule, vino acasa, se nu me ruinedi.“ — „Vrei se remanu prostu cá

*) La scólelele dela Blasiu se dà pane pe fia-care di la vreo 240 de scolari si studenti dein veniturile basericesci.

*) Mariasiu (Mariannus dela icón'a St-ei Mariei) avea valóre de 17 cruceri v. de Vien'a.

tine? Tramite'mi bani, séu cà nu me mai vedi in viétia."

Pe la 186%, s'a vedutu teneru romano-bulgaru de 20 de ani, care a trasu pe tata-seu la respundere, cà-ci l'a generatu, déca nu'i dà atati bani cati vrea elu. In acelasiu tempu altulu dela Bucuresci risipi in vreo 2 ani preste 4 mii de galbini in Parisu cu femei numite Demi-monde. Numerulu celoru inchisi pentru datorii in Clichy inca este considerabile.

Amu' ajunsu, cá chiaru si ministeriulu ungurescu se recomande cu totu adensulu infientiarea casse-loru de economii (Sparkassen) pe la tóte scó-lele, pentru tenerimea de ambele sexe. Se adoptamu si noi cu tóte braciace acésta ideia fericita si se o realizam pe la scólele nóstre, cá tenerimea se se dedea la economia, la pastrare, la ceea ce se dice latinesce si ital. Parsimonia, care s'a perdu de in limb'a nóstra; se restabilim acestu terminu in dictionariu si in viétia. Dara cumu se realizam ideia? Cetiti cartea lui I. M. Riureanu, apoi mérgeti la Albin'a dein Sibiiu si la cassele de economii si pensii ale sasiloru dela Brasiovu si Sibiiu, cá se aflati cumu acei ómeni in 36—40 de ani au adunatu dein sumusióre neinsemnate cateva milióne de florini*), éra Albin'a care incepù asia dicùndu numai alaltaeri, si inca luptandu cu opiniunile cele mai bizare ale altora, este pe calea cea mai buna de a face in diece aceea ce au facutu sasii in patrudieci de ani. Milióne multe intra pe fia-care anu dela poporu in pungile fabricantiloru de vinarsu; acelea milióne se le adunam precumu aduna albinele cér'a si mierea, inse nu pentru altii, ci pentru noi insine.

Cuventu de deschidere

tienutu in adunarea despartimentului alu XVII-lea, la S Reginu in 16. Iuliu 1875.

Onorata adunare, stimatiloru domni si iubitoru frati!

In dio'a de adi, cu ajutoriulu atotu-potintelui Dumnedieu, ne vedemu érasii adunati, intru implinirea unei, dintre celea mai mari, mai ardiende si mai sacre datorintie nationali.

In dio'a de adi ne aflamu a duo'a óra ací adunati in siedintia generala, dela constituirea acestui despartimentu alu asociatiunei nóstre romane transilvane, alu carei scopu este, a pune bas'a unui viitoriu mai fericitu scumpei nóstre natiuni.

*) Kronstädter allgemeine Pensions-Anstalt institutu infientiatu de ani 31, destinatu a impartii pensiiu betraniloru si betraneloru, adunà totu cu sumusióre mici si mai multu totu de ací din locu pana in 31 Dec. 1874 fondulu de 1 milionu 027,325 florini 29 cr. val. a. Cu 2 sugari, cu 1 litra de vinu mai pucinu, vinarsu nici-decumu; pantlicutiéle mai rarisoru, profumarii de locu, si dela 2 milióne de familii miliónele in bani se facu multu mai curendu decatu ar crede cineva.

In dio'a de adi me simtiu ací a dou'a óra fericitu, vedindu-ve adunati, si inca intr'unu numeru frumosielu si mai mare decatu in anulu trecut, intru implinirea sacrei datorintie faciã cu noi insine, si faciã cu viitoriulu natiunei.

Ve salutu Domniloru si fratiloru, cu caldurósa si fratiasca iubire, si pre candu ve aducu multiamire in numele natiunei, pentru zelulu si simtiemintele nobile nationale, ce v'au indemnatu a ve adunã; — in ante de tóte aducu multiamita cerescului parinte carele, precum in tempii cei mai vitregi au veghiatu asupra sortei nóstre, asia si acuma ne protege si ne ajuta intru punerea basei, spre unu viitoriu mai fericitu!

Onorata adunare! In dio'a de adi me simtiu fericite — me bucuru! Acésta bucuria me face se uitu durerea, ce am suferitu-o diñ caus'a prea tristului trecut, a durerórei sórte a natiunei nóstre, si din caus'a, ca cu ocasiunea adunarei generale a acestui despartimentu din anulu trecut in Toplitia romana nu am potutu a ne vedea adunati intr'unu numeru, precum pretinde caus'a, scopulu si agendele pentru care ne adunaseram.

Nu voiescu a enumera-neci suferintiele trecutului, neci a motiva caus'a ce ne-au impedeatu — de a ne fi potutu aduna in anulu trecut in numerulu cuventoriu; nu voiescu a improspeta dorerea in acestu momentu sublimu, candu me bucuru si ne bucuram.

Eu am crediutu domniloru, si numai aceea credintia m'au mangaiatu, cà in Toplitia romana, nu din nepasare facia cu caus'a cea santa, ci din caus'a greutatiloru si pedeciloru, ce au dominatu atunci, nu a potutu fi adunarea mai numerosa; si de óre-ce greutatele si pedecile nici pana adi nu au incetatu, asia si adi ne mangaia totu numai credintia, cà intru imprejurari mai favorítóre ne vomu vedea in mai mare numeru adunati; me mangaia si speranti'a, cà tempulu va sosi, si cà atunci se va documentã cum-cà caus'a nu a fostu si nu este nepasarea.

Eu credu dloru, cum-cà este de prisosu a ve dissertã mai pe largu despre scopulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, cà-ci chiaru din numirea acestei asociatiuni se vede pre deplinu, cum-cà scopulu acestei asociatiuni este, in intregulu intielesu alu cuventului santu; pentru cà cuventele literatura, cultura cuprindu in sine totu ce e sublimu, totu ce e grandiosu, totu ce e asiguratoriu pentru a ajunge la perfectiunea si fericirea pentru care este creatu omulu insusi de Dumnedieu! Eu credu Dloru si aceea, cum-cà este de prisosu a ve aretã tristeles urmari ale nepasarei facia cu una asociatiune cá acésta; credu a fi de prisosu a ve aratã séu enumerã pretiósele frupte ale oste-neleloru si sacrificieloru ce se voru pune pe acestu sacru altariu. Pentru cà vedemu, care este sórtea popóraloru ce se afla in intunereculu nesciintiei, si ce este sórtea popóraloru civilisate mai alesu in tem-

pii moderni, candu de si armele brutale invingu, totusi armele culturei suntu neinvingibile.

De óre-ce dara arm'a cea mai nobila si mai puternica este cultur'a, si de óre-ce scopulu asociatiunei transilvane este, a ne putea procurá acésta arma, fara care nu numai cá nu ne vomu eluptá fericire si gloria, dóra suntemu amenintiati chiaru cu totala si rusinós'a perire, din acestu motivu urmédia de sene, cá fia-care romanu adevratu are sacr'a datorintia a concurge cu possibilulu ajutoriu la procurarea acestei arme nobile si puternice; éra aceea datorintia o póte impliní:

1) Inscrienduse cá membru fundatoriu, séu ordinariu, séu incaj ajutoriu alu asociatiunei, si perseverandu a solví tacs'a cá atáre.

2) A aduná la inscriere pe toti acei confrati, cari aru fi in stare a respunde una séu alta tacs'a, dara cari din ori-ce cauza inca nu s'au inscrisu intre membri. Acestea suntu dloru cele mai momentóse datorintie ce le avemu de ale implini facia cu exintenti'a si viitoriulu natiunei nóstre.

In catu amu satisfacutu acestei sacre si indispensabile datorintie si in ce modu amu putea satisface pre deplinu, acésta este intrebarea, acést'a este ordinea dilei de adi.

In nainte de amu ajunge la desbaterea acestei intrebari momentóse permiteti'mi dloru, a'mi impliní datorintia de a ve marturisi, cá eu pana acumu numai in parte vedu a fi implinita acésta santa datorintia, pentru cá nu vedu in lista acelu numeru de membri ce aru trebui si aru putea fi, si pentru cá nici dintre membri inscrisi, necum se fia solvitu taxele din propriulu loru indemnu, dara nici dupa repetite invitari nu au grabitu a'si impliní sant'a datorintia.

Acésta imprejurare dloru imi causéza neesprimabila dorere, si sum convinsu, cum-cá si dvóstra, care prin participarea la acésta adunare 'mi dati probe cá ve jace la anima sórtea natiunei, consimtití cu mine!

Eu si in acésta privintia credu cá me pociu consolá cu aceea. cá nici miculu numeru de membri si nici neregulata platire a taxeloru nu se póte adscie directu unei peatóse nepasari facia cu sórtea natiunei, ci mai multu impregiariloru sinistre ce au dominatu in anulu trecutu, si anume:

1) Pedecele, de a ne putea aduná in numeru mai mare si a putea face mai pre largu cunoscuta constituirea acestui despartimentu si mai virtosu a face cunoscutu scopulu asociatiunei transilvane chiaru si poporului tieranu.

2) Nefavoritórea recolta, stagnarea comerciului si industriei, grelele imposité, si din aceste provenit'a lipsa de bani, se nu dicu miseria.

Me consolezu mai departe si cu speranti'a, cá in anulu curente vomu putea ajunge la rezultate mai imbucuratórie; pentru-cá acumu nu amu avutu pe-

deci in privintia adunarei, si pentru cá in acestu anu avemu sperantia de mai buna recolta.

Mai virtosu inse credu, cá de óre-ce adunarea generala a asociatiunei transilvane se va tienea aicea cu finea lui Augustu, acésta impregiarare momentósa va insufléti pre fia-care romanu, caruia ii jace sórtea si onórea natiunei la anima, cá se arate, cá pe teritoriulu acestui despartimentu alu asociatiunei se afla romani, cari cunoscú pre deplinu maretulu scopu alu asociatiunei, isi cunoscú si isi implinescu sacr'a datorintia facia cu natiunea.

Intra acésta bucuria, credintia si sperantia — multiamindu cerescului parinte pentru ajutorulu ce ne a datu ca se ne potemu aduna si revedea, si rogandu'lu cá se se indure a ne lumina animile si spiritele intru cunóscerea lipseloru si datorintieloru si a ne da dumnedieesculu ajutoriu intru deslegarea greleloru probleme facia cu esistenti'a si fericitulu viitoriu alu natiunei, — imi repetu cordial'a salutare si caldurós'a iubire fratiésca, si cu acésta dechiaru siedinti'a de deschisa. Maioru, pres.

Nr. 122—1875.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a ordinaria a comitetului asociatiunei trans. tienuta in 6 Iuliu c. n. 1875 sub presidiulu dlui consiliariu gub. pensionatu Pavelu Dunc'a, fiindu de facia dnii membrii: Z. Boiu, Vis. Romanu, dr. I. Nemesiu, I. V. Rusu, I. Cretiu si dr. Aur. Brote.

§ 73. Se presenta conspectulu cassei despre perceptiunile si erogatiunile asociatiunei dela siedinti'a comitetului dein 8 Iuniu a. c. pana la siedinti'a presente. Dein acelu conspectu resulta, cum-cá in restempulu numitu s'au incassatu la fondulu asociatiunei 1019 fl. 57 cr. si s'au erogatu 254 fl. 49 cr. (Nr. prot. ag. 120, 1875.)

Spre scientia.

§ 74. Se presenta conspectulu cassei despre starea fondului academiei pre tempulu acestei siedintie. Dein acelu conspectu resulta, cum-cá fondulu academiei are in proprietatea sa, 13, 214 fl. 82 cr. (Nr. prot. 121, 1875.)

Spre scientia.

§ 75. In necsu cu conspectulu cassei de sub § 73 se raportéza in specialu despre baniu incursi la fondulu asociatiunei pre tempulu dela siedinti'a comitetului dein 8 Iuniu a. c. pana la siedinti'a presente, si anume:

a) Cá procente obvenitorie cu 1 Iuliu a. c. dupa couponii obligatiuniloru urb. trans., au incursu: 892 fl. 26½ cr. (Nr. 114, 1875.)

b) Cá procente obvenitorie cu 1 Iuliu a. c. dupa couponii obligatiuniloru de statu, au incursu in argentu 77 fl. 70 cr. (Nr. 116, 1875.)

c) Cá procente obvenitorie dupa actiunile dela institutulu Albinei, s'au incassatu 22 fl. 44 cr. (Nr. 119, 1875.)

d) Cá tacse de membrii ordinari si prenumeratiune la Transilvani'a 22 fl. (Nr. 110, 113, 1875.)

Se iau spre scientia.

§ 76. In nexu cu conspectulu de sub § 74, se rapor-

téza in specialu despre banii incursi la fondulu academie, dela siedinti'a comitetului dein 10 Aprile a. c. pana la siedinti'a presente si anume:

a) Cá procente obvenitórie cu 1 Iuliu a. c. dupa couponii obligatiunilor urb. trans. au incursu 217 fl. 26 $\frac{1}{2}$ cr. (Nr. 115, 1875).

b) Cá procente obvenitórie cu 1 Iuliu a. c. dupa couponii obligatiunilor de statu, au incursu in argentu 12 fl. 60 cr. (Nr. 116, 1875).

c) Cá interese dupa actiunile dela institutul Albinei 22 fl. 44 cr. (Nr. 119, 1875).

Se iau spre scientia.

§ 77. Se presenta doue documente, prin care se constata, cá argentulu disponibilu s'a schimbatu in BNote cu sum'a de 95 fl. 19 cr. (Nr. 117, 118, 1875.)

Spre scientia.

§ 78. Secretariulu II presenta unu contu sunatoriu despre 11 fl. 80 cr. cá tacse de insertiuni si porto, pentru publicarea conchiamarei adunarei generale extraordinarie a asociatiunei in diuariulu oficiosu: „Buda-Pesti-Közlöny, si cere a se asemná la cass'a asociatiunei esolvirea aceluia.

Se asemenéza la cass'a asociatiunei esolvirea respectivulu contu.

§ 79. Domnii Ioanu Barbu si Demetriu Hensiu, docenti in Sadu, ceru a se dá pre seam'a bibliotecei scólei de acolo, cate unu esemplariu gratuitu dein Transilvani'a de pre anii 1869—1875 inclusive (Nr. 108, 1875).

Se accorda cererei respective, si dlu bibliotecariu se insarcinéza a tramite la adres'a scólei dein Sadu, cate unu esemplariu dein Transilvani'a de pre anii indigitati.

§ 80. Directiunea despartimentului cercuale alu Sabesiului (IV) substerne protocolulu siedintiei sub-comitetului dein 23 Maiu a. c.

Dein amentitulu protocolu resulta, cá sub-comitetulu s'a ocupatu cu afaceri curente, indigitate sub Nrii prot. I, II, III, IV si VI; ér' sub Nrii prot. V opineza pentru conchiamarea adunarei gener. viitórie la Reghinulu sasescu, in fine sub Nr. prot. VII si VIII se iau mesuri pentru tienerea adunarei cercuale a despartimentului, cum si pentru incasarea tacselor restante dela membrii asociatiunei (Nr. 107, 1875.)

Se iau spre scientia.

§ 81. Directiunea despartimentului cercuale alu Bra-siovului (I) asterne protocólele siedintieloru sub-comitetului dein 28 Aprile (10 Maiu), 2/14 si 6/18 Iuniu a. c.

Dein cestionatele protocóle resulta urmatóriele lucrari ale sub-comitetului respectivu:

a) Dupa raportulu directiunei de sub Nr. prot. 14 s'au impartitu la 20 scóle dein despartimentulu respectivu recu-site de instructiune si carti in pretiu de 40 fl. 80 cr.

b) Sub Nr. prot. 15 s'au facutu noue dispositiuni pentru incasarea tacselor restante, conformu indigitarei cuprinse in conclusiunea comitetului centrale dto 13 Maiu a. c.

c) Sub Nr. 17 se iau dispositiuni pentru tienerea adunarei cerc. prosime la Covasn'a in 13 Iuliu c. v. a. c. In fine

d) Sub-comitetulu sub datulu 28/15 Iuniu a. c. aratandu píedecile si greutatile, ce le intempina la incasarea tacselor restante, si-da parerea, cá comitetulu centrale se faca pasii

necesari la proxim'a adunare generale, cá conclusulu adunarei generale dein 1865, relativu la computarea tacselor restante dupa sirulu aniloru se se modifice asia, cá tacsele solvite se se inscria pe acelia'si ani, pe care dechiara respectivii membrii, cá voiescu a le solvi (Nr. 111, 1875.)

Lucrarile sub-comitetului de sub a, b si c se iau spre placuta scientia, ér' cu privire la cestiunea de sub d), se voru face pasii de lipsa, la proxim'a adunare generale.

§ 82. Secretariulu II. presentéza fascicululu dein „Revis't'a contemporana“ de pre lun'a lui Maiu a. c., daruita pre sém'a bibliotecei asociatiunei.

Se primesce pre langa espressiunea recunoscientiei protocolarie si se transpune domnului bibliotecariu, spre a se inferi in registrulu bibliotecei asociariunei.

§ 83. La propunerea domnului comembru V. Romanu, se statoresce ordinea lucrarilouu pentru adunarea generale extraordinaria, conchiamata la Alb'a-Iuli'a pre 18 Iuliu c. n.

§ 84. La propunerea secret. II. se decide: a se asemná la cass'a asociatiunei un'a antecupatiune de 15 fl. v. a. cá spese de calatoria, pentru acelu oficialu alu asociatiunei, carele va participá la adunarea geuerale extraordinaria, tienenda la Alb'a-Iuli'a in 18. Iulie c. n.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii Z. Boiu, Dr. I. Nemesiu si I. Cretiu.

Sibiú, datulu cá mai susu.

In absentia domnului vice-presiedinte

Pavelu Dunc'a mp.

Ioane V. Rusu,
secret II.

S'a perlesu si verificatu. Sibiiu, 8. Iuliu c. n. 1875.

Z. Boiu mp. Dr. Nemesiu mp. Ioane Cretiu mp.

Nr. 137—1875.

Procesu verbale

alu adunarei generale extraordinarie a asociatiunei transilvane si cultur'a poporului românú, ttenute in 6/18 Iuliu 1875 in urbea libera regésca Alb'a-Iuli'a.

I. Vice-presiedintele comitetului asociatiunei transilvane domnulu Iacobu Bolog'a, dupa seversirea servitiului D-dieescu in biserica gr. or. dein orasiu, saluta pe membrii asociatiunei adunati la acestu locu, prin un'a cuventare acomodata, si dupa ce a desfasuratu chiamarea acestei adunari generale, a cetitu programulu edatu de catra comitetulu asociatiunei dein siedinti'a tienuta in 6 Iuliu c. n. 1875 Nr. 122 pentru acésta adunare, si conformu acestui programu, vice-presiedintele comitetului, cá presiedinte alu adunarei, dechiara siedinti'a de deschisa, si provóca adunarea a pasí la alegerea unui notariu ad-hoc.

Adunarea primesce cuventarea presiedintelui cu placere, si luandu actu despre conclusulu si dispositiunile relative la tienerea adunarei generali presente, luate de comitetulu asociatiunei, alege prin aclamatiune de notariu ad-hoc alu adunarei, pre membrulu Rubinu Patitia, care coprinde loculu de notariu.

II. Presiedintele pune la ordinea dilei spre des-

batare reasumarea si eventualmente modificarea con-
clusului adunarei generale dein anulu trecut 1874
de sub Nrii XLI. si XLII. prot.

Membrulu Axente Severu, cerendu cuventu dupa
scurta motivare, prin care arata, cum-cà dein intem-
plarea repausarei multu onoratului si prédemnulii
fostu presiedinte alu asociatiunei Basiliu Baronu de
Popu, a carui osemente sunt astrucate in orasiulu
Reginu, agendele venitórei adunari generale a aso-
ciatiunei transilvane, s'au schimbatu si au luatu altu
aventu decum se potea presupune in adunarea ge-
nerale din anulu trecut la Dev'a, dein indemnulii
prestarei omagiului, ce'lu datorimu meritelor repau-
satului presiedinte, propune, cum-cà adunarea gene-
rale ordinaria venitória se nu se tienia in Lugosiu,
precumu s'a fostu decisu in adunarea dela Dev'a,
tienuta in anulu trecut, ci acea adunare se se tienia
in orasiulu Reghinu.

Nefiindu nici un'a contra-propunere, adunarea
primesce acésta propunere in unanimitate, si pre-
siedintele enuncia cá conclusu: cá adunarea generale
extraordinaria a asociatiunei modifica conclusulu adu-
narei generali dein anulu trecut 1874, tienute in
Dev'a de sub Nrii 41 si 42 intr'acolo, cum-cà veni-
tórea adunare generale ordinaria a asociatiunei tran-
silvane nu se va tiené in Lugosiu, ci in orasiulu
Reghinu.

III. Presiedintele pune la ordine defigerea dilei
adunarei generali ordinarie pe anulu acesta.

Membrulu Axente Severu propune diu'a adunarei
pre 28 Augustu 1875.

Membrulu Alecsandru Tordosianu e de contra-
parere si propune, cum-cà diu'a adunarei generale
se se defiga pre 29 Augustu n. 1875, adeca pre
Dominee'a dupa Sant'a-Maria.

Mai vorbindu Mezei si capitanulu Stezariu pre
langa propunerea lui Tordosianu, propunetoriulu Axente
Severu 'si retrage propunerea si presiedintele enuncia
cá conclusu, cum-cà adunarea generale proxima se
va tiené la Reghinu in 29 Augustu 1875 st. n.

IV. Michaelu Cirlea se róga a se esmite un'a
comissiune pentru conscrierea de membrii noi la aso-
ciatiunea transilvana, in urm'a careia se esmitu Ale-
csandru Tordosianu, Gregoriu Mezei si Alecsandru
Comanescu, cá membrii ai comissiunei conscrietórie
si siedinti'a se suspinde pre 1/2 óra, spre a dá tempu
inscrierei membriloru.

V. Dupa decursulu tempului prefiptu presiedintele
redeschide siedinti'a si comissiunea esmisa prin ra-
portatoriulu seu Gregoriu Mezei aduce la cunos-
ciinti'a adunarei generale, cum-cà dupa list'a achisa
aici sub /. s'au inscristu cá membrii ordinari 9 insi si
au depusu cá tacse la olalta sum'a de 45 fl. ér' pen-
tru diplome au intratu 8 fl. v. a.

Adunarea generale primesce sub urari de „se
traiesca“ pre membrii noi in sirulu membriloru or-
dinari ai asociatiunei transilvane si dispune, cá banii
intrati se se predea cassariului asociatiunei.

VI. Dupa acést'a domnulu presiedinte multia-
mesce adunarei pentru spriginulu datu asociatiunei
si pentru bun'a ordine observata, la care d. Axente
Severu respunde prin cuvente petrundietórie, dandu
espresiune multiamirei adunarei cu portarea cea ami-
cabile si de tactu a presiedintelui si urandu-i, cá la
multi ani se traiésca spre binele si in florirea asocia-
tiunei nóstre.

Ambe aceste vorbiri s'au primitu de catra adu-
nare cu eschiamatiuni de „se traiésca.“

VII. S'a cetitu protocolulu presente si s'a veri-
ficatu in presentia adunarei.

Cu acést'a presiedintele dechiara siedinti'a adu-
narei generale de inchisa si protocolulu s'a incheiatu
si subscrisu.

Alb'a-Iuli'a in 6/18 Iuliu 1875.

Rubinu Patitia m. p.
notariu ad-hoc.

Iacobu Bologa m. p.
presiedinte.

Adunarea generale extraordinaria

a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a
poporului romanu convocata pe 18 ale l. c. la Alb'a-
Iuli'a isi impliní missiunea sa, precumu se vedea
din processulu verbale publicatu in acestu Nr. Intre
altele se correse errórea comissa in adunarea dela
Deva, erróre in senesi fórté innocenta, inspirata de
cele mai nobili sentimente, care totusi potea se aiba
consecentie fórté neplacute pentru venitoriu. Asia
dara adunarea generale ordinaria se va tienea pe a.
1875 in oppidulu Reginu. Au fostu cause grave,
atatu interne, catu si externe, care au inpusu atatu
comitetului, catu si conferentiloru particularie tienute
despre acésta cestiune, si in fine adunarei extraor-
dinarie, necessitatea de a modifica conclusulu dela
Deva. Barbatii transilvani au sciutu si voru scí ap-
pretia intru tóta puterea cuventului invitarea fratiloru
lugosiani, precumu o au apretiatu pe a fratiloru dela
Sighetu din Maramurasiu in an. 1869, comunicata
prin demnulu de inalta si sincera veneratiune domnu
si parente Pavelu, astadi episcopu diecesanu; dara
precumu atunci, asia si acumu se vedu constrinsi a'si
calca pe dorintiele loru si a remané pe territoriulu
Transilvaniei, cumu amu dice, Theresiane, de candu
adeca se facuse mare principatu. Las' cá chiaru
titlulu asociatiunei nóstre sanctionatu de augustulu
monarchu in a. 1861 suna numai pentru Transilva-
ni'a, dara apoi trebue se tienemu inaintea ochiloru
inca si impregiurarea, cá unde acestei asociatiuni ii
este permisu a fi ambulanta, adeca a'si tiené adu-
narile sale in diverse parti ale Transilvaniei, cealalta
asociatiune fundata in Aradu, intocma, pentru aceleasi
scopuri, dupa repetite rogari nu a fostu in stare se'si
castige acestu dreptu dela guberniulu Ungariei, unu
dreptu pe care astadi ilu au nenumerate alte socie-
tati, reuniuni, companji, consortiuri, scientifice, lite-
rarie, artistice etc. preste totu territoriulu Europei,

pana si in Russi'a, pe care ungureniloru le place a o insultá la tóte ocasiunile de barbara. Ungariei ii lipsesce chiaru si legea de reuniuni (Vereinsgesetz), din care cauza ori-ce reuniune e pusa cu totul la discretiunea séu la capritiulu ministrului respectivu, precumu se póte cunósce si din instructiunea octroata mai dennadi de unulu din ministrii. Dara se punemu cà asociatiunea din Aradu si-ar castiga dreptulu de a'si convoáa adunarile sale generali in diverse locuri din Ungari'a, de ex. chiaru la Lugosiu, atunci cumu s'ar potea cá se mérga cea din Transilvani'a preste densa, se intre in secerisiulu ei? Scimu fórté bine ce ne-ar respunde la acésta observatiune ori-care confrate alu nostru; dara nimicu mai delicatu pentru noi decatu a discutá sub impregiurarile de facia cestiuni de natur'a acesteia. Acésta asociatiune s'a sciutu ferí in 14 ani de multe curse care i s'au pusu; ea a lucratu pentru cultura si literatura cu midiolócele prea modeste pe care i lea potutu da natiunea, imitandu actiunea naturei, in care nu este saritura — non datur saltus. Dara numai prin acésta conditiune ii este asecuratu si venitoriulu ei. Ea este fórté reu vediuta, supraveghiata, pandita de optu ani incóce; dara in fine, chiaru si opiniunea publica a Europei o protege óresicumu pe nesimtite. Deci: „Nu te teme turma mica.“ Una rogare mai avemu catra venitóri'a adunare generale, care se va tienea la Reginu in 29 Augustu: Se'si aléga unu presiedente, cunoscutu monarchului de aprópe, barbatu in-tregu, laboriosu, incarcatu de merite pentru patria, tron, natiune si pentru acésta asociatiune, cá Mai. Sa voliendu a'lu confirma, se nu stea unu momentu la indointia. B.

Nr. 142—1875.

B. 137.

Conchiamare.

Pre temeiuu conclusiunei luate in siedinti'a adunarei generali estraordinarie a asociatiunei transilvane rom., tienuta la Alb'a-Iuli'a in 6/18 Iuliu a. c. de sub Nr. protocol. II si III, adunarea ordinaria pentru anulu curente, se conchiamu in orasiulu Reghinulu sasescu pre diu'a de 29 Augustu cal. nou 1875.

Suntu deci rogati toti onorabiliu membri ai asociatiunei, cá se benevoiésca a concurge si a participá, catu mai numerosi, la acésta adunare.

Dein siedinti'a estraordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sibíiu in 20 Iuliu 1875

Iacobu Bologna,
vice-presiedinte.

Ioanu Rusu,
secret. II.

Nr. 122—1875.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociatiunei trans. dela 8 Iuniu a. c. pana in 6 Iuliu 1875.

Dela dn. jude regiu in Abrudu, Basiliu Bosiot'a Dembulu, tacs'a de membru ord. pre 187⁰/₁, 187¹/₂, 187²/₃ si 187³/₄ 20 fl.

Rev. dn. canonicu in Gherl'a, Demetriu Coroianu tacs'a de m. ord. pre 187²/₃ 5 fl.

Dn. protopopu alu Sibíiului, Ioane V. Rusu, tacs'a de m. ord. pre 187⁴/₅ 5 fl.

Sibíiu 6 Iuliu 1875.

Dela secret. asoc. trans.

BIBLIOGRAFIA.

Au esitu de sub tipariu ANGHIR'A CRESTINA séu „Cuventari funebrali“ pentru diferite casuri cu privire la etate, secsu si starea sociale de Titu Vespasianu Gheaja, presviteru gr. or. la instit. reg. de correct. in Gherl'a. Sibíiu, in tipogr. archidiecešana. Pretiulu 1 fl. 50 cr. Oplu se cuprinde in 10 cóle (155 pag.) formatulu 8° si se póte trage dela autorulu.

Au esitu de sub tipariu oper'a intitulata GLORIELE ROMANILORU — „Michaiu Viteazulu,“ poema istorica in versuri de Alesandru Pelimonu, cuprindiendu 136 pag. Pretiulu? se dice moderatu, daru nu e indicatu.

A esitu de sub tipariu si se afla de vendiare la librari'a Socecu partea I. din scrierea dloru Jánod si Senglet, profesori de gimnastica la Parisu, intitulata „Gimnastica poporara rationata“ tradusa de d. G. Moceanu, avendu si figurele principale.

Acésta parte interesante din punctulu de vedere istoricu alu gimnasticei, mai cu séma la popórale antice, si póte serví multu junimii iubitóre de exercitiile gimnastice.

Cu ocasiunea intrarii in vigóre dela 1. Iuliu 1875 st. n., a tractatului postale internationale dela Bern'a, prin care se constitué uniunea generale a posteloru, a aparutu de sub presa a 3-ea editiune a indicatorului practic alu posteloru si telegrafeloru in Romani'a, cuprindiendu deslusiri necesarie publicului. Pretiulu 1 leu.

Se afla de vendiare la onor. oficie telegrafice si postale din tíera si la principalele librarii din capital'a Romaniei.

Dictionariulu ungurescu-romanescu, compusu de Georgiu Baritiu. Brasiova 1869, form. 8° mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariile dein Brasiova, Sibíiu, Clusiu, Lugosiu, Temisíór'a, Aradu, M. Sigetu, cu pretiulu originale ficu 3 fl. 70 cr. leg. tíepenu cu piele, si 3 fl. 20 cr. v. a. leg. usioru.